

Saksbehandler: Per Velde

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
108/23	Formannskapet	13.11.2023
103/23	Kommunestyret	20.11.2023

Etablering av Haugalandsrådet Interkommunalt politisk råd, og endring av selskapsavtale i Haugaland Vekst IKS

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommunestyre vedtar samarbeidsavtalen for Haugalandsrådet IPR og de nødvendige endringene i selskapsavtalen for Haugaland vekst IKS, slik de ligger i saken fra representantskapet i Haugaland Vekst IKS, datert 11. august 2023.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med saksframlegg til eierstrategi for Haugaland Vekst IKS

Formannskapet 13.11.2023:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

FSK- 108/23 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre vedtar samarbeidsavtalen for Haugalandsrådet IPR og de nødvendige endringene i selskapsavtalen for Haugaland vekst IKS, slik de ligger i saken fra representantskapet i Haugaland Vekst IKS, datert 11. august 2023.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med saksframlegg til eierstrategi for Haugaland Vekst IKS

Saksutredning

Sammendrag

I denne saken skal kommunestyret skal ta stilling til opprettelsen av «Haugalandsrådet Interkommunalt politisk råd». Dette er en fortsettelse av det som til nå har vært Regionrådet for Haugalandet. Det er endringer i kommuneloven som gir et behov for å endre organiseringen.

Et «interkommunalt politisk råd» er et politisk samarbeidsorgan mellom to eller flere kommuner,

som kan gis myndighet til å treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet og til å forvalte tilskuddsordninger, men kan ikke gis myndighet til å treffe «enkeltvedtak».

I den nye revisjonen av kommuneloven må interkommunale politiske råd, registreres som egne juridiske rettssubjekter. Dette betyr at dagens «Regionrådet for Haugalandet», hvor Haugaland Vekst IKS i dag har en «sideoppgave» om å ivareta sekretariatfunksjonen, må opprettes som et eget rettssubjekt, og skilles juridisk fra Haugaland Vekst IKS. Eierforholdet mellom de ti kommunene på Haugalandet blir det samme som i Haugaland Vekst IKS.

Formelt må det inngås en «Samarbeidsavtale for Haugalandsrådet Interkommunalt politisk råd», mellom de ti kommunene på Haugalandet, (se vedlegg). Sekretariatfunksjonen er foreslått fortsatt skal bli ivaretatt av Haugaland Vekst IKS.

Deling av det politiske formålet i «regionrådet» og det mer administrative formålet i Haugaland Vekst IKS, knyttet til «næringsutvikling», vil nå kunne klargjøres og styrkes. Dette vil kommunedirektøren arbeide videre med, og framlegge en ny politisk sak senere, hvor det utarbeides en eierstrategi for Haugaland Vekst IKS.

Årsaken til at dette ikke gjøres nå samtidig, er at kommunene har fått en frist ut 2024, om å etablere «interkommunale politiske råd» som egne rettssubjekter. Fristen er vurdert av kommunedirektørene i deltakerkommunene å være for kort til å ha klar en eierstrategi for selskapet.

Det er utarbeidet tilsvarende sak til politisk behandling i alle de 10 kommunene på Haugalandet.

Bakgrunn for saken

Karmøy kommune er sammen med de ni andre kommunene i regionen og Rogaland fylkeskommune, som alle er medeiere i Haugaland Vekst IKS, og som også er representert i «Regionrådet for Haugalandet».

«Regionrådet er i dag regulert som en del av det interkommunale selskapet, Haugaland Vekst IKS. Etter ny kommunelov er det nå en felles forståelse av at et slikt regionalt politisk råd ikke kan organiseres som en del av et IKS. Det må derfor utarbeides en ny samarbeidsavtale om dette, og rådet blir et eget «rettssubjekt». Tilsvarende må og gjøres for andre råd, som for eksempel Sunnhordlandsrådet, Ryfylkerådet og Hardangerrådet.

Styret, regionrådet og administrasjonen i Haugaland Vekst har hatt saken opp i flere møter, samt hatt kontakt med advokatene i Samfunnsbedriftene (tidligere KS-bedrift) og Karmøy kommune. I møtet 11. august 2023, vedtok representantskapet å sende avtalen over til kommunene for endelig kommunestyrevedtak. Vedtaket fører til at det må gjøres noen endringer i selskapsavtalen for Haugaland vekst IKS.

Vedtaket i representantskapsmøtet 11. august, ble slik:

1. *Representantskapet vedtek «Samarbeidsavtale for Haugalandsrådet interkommunale politiske råd» slik det ligg i framlegget, og ber om at Haugaland vekst sender dette til eigarkommunane for vedtak i kommunestyra.*
2. *Som følge av vedtaket om «samarbeidsavtale for Haugalandsrådet interkommunale politiske råd» blir det gjort nødvendige endringar i «Selskapsavtale for Haugaland Vekst IKS» i paragrafane 3 og 7, 15 og 18 og 20, slik det er lagt fram i møtet.*
3. *Representantskapet ser at det må gjerast ytterlegare endringar i «Selskapsavtalen for*

- Haugaland vekst IKS», og ber om sak på dette til fyrste representantskapsmøte i 2024.*
4. *Representantskapet ber kommunedirektørgruppa om å starta arbeid for å få laga og vedteke ein samla eigarstrategi for Haugaland vekst IKS*

Saks- og faktaopplysninger

Situasjonen i dag

Regionrådet er i dag sammensatt av ordførerne og kommunedirektørene i kommunene. I tillegg møter fylkesordfører. De lokale stortingspolitikerne blir og invitert til alle møta. Rådet har møter 5-6 ganger i året, og tar opp de samme områdene som selskapet gjør, men i tillegg kan rådet ta opp andre aktuelle samarbeidsprosjekt som kan være interessante. Møtene er åpne. Innkallinger og protokoller blir sendt kommunene og ligger åpent tilgjengelig.

Haugaland Vekst IKS er et selskap som, i tillegg til å være sekretariat for regionrådet, har som formål å drive regionalt utviklingsarbeid på vegne av kommunene. Arbeidet skal bidra til øke samhandling, øke attraktivitet og øke verdiskaping i regionen. Regionen består av de ti kommunene på Haugalandet og indre Ryfylke. Prioritering av arbeidet skjer gjennom vedtak av «Veikart for Haugalandet 2021-2025». Handlingsplan blir prioritert hvert år, sist i desember 2022.

Viktige arbeidsområder for selskapet har de siste årene blant annet vært:

- Påvirkningsarbeid og koordineringsarbeid knyttet til havvindutbygging, reiseliv, «Grønt industriløft» og generell næringsutvikling i området.
- Påvirkning og koordinering av samferdselsutfordringer knyttet til vei og flyplass gjennom arrangering av konferanser, tilrettelegging av møter og utredningsarbeid.
- Kontakt med sentrale politikere og med Storting og departement. Tilrettelegging for møteplasser mellom lokale ordførere og sentrale politikere.
- Arbeid for å vise fram regionen som et attraktivt sted å bo, særlig rettet mot unge.
- Arbeid for å ha statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser i regionen.
- 8 av kommunene er i tillegg med i HSA (Haugaland skole og arbeidsliv), som arbeider for å skapa gode relasjoner mellom skole og næringsliv, samt gi god rådgiving til unge.

Endringsframlegg

Regionrådet har valgt en løsning som ikke gir så store praktiske endringer, og for kommunene vil det meste i stor grad framstå likt som i dag. Regionrådet har valgt å endre navn til «Haugalandsrådet IPR». Dette blir et eget rettssubjekt, men organisert som en «søsterorganisasjon» til Haugaland Vekst IKS. Dette gjør at IKS-et fremdeles kan være et sekretariat for rådet. Representantskapet i de to «selskapene» kan da være identiske. Et annet alternativ kunne være at regionrådet ikke ble eget rettssubjekt, men blei innlemma i kontorkommunen, dvs. i Haugesund kommune sitt regnskap. Regionrådet har valgt ikke å gå inn for dette alternativet.

Samarbeidsavtale for Haugalandsrådet IPR

Forslag til avtale tar utgangspunkt i avtalen som gjelder for Haugaland Vekst IKS i dag, og det er lagt til rette for at det ikke skal skje store endringer i måten regionrådet og Haugaland Vekst i dag blir oppfattet i kommunene. Likevel tar avtalen høyde for det som ligger i kapittel 18 i kommunelova. De viktigste momentene er følgende:

- Regionrådet bestemte i møtet juni 2023 at navnet skulle være «Haugalandsrådet». Etter kommuneloven skal det i tillegg hete «interkommunalt politisk råd». I det videre er dette forkorta til «IPR».
- Det er lagt til rette for at dette er to «søsterorganisasjoner». Dette blir gjort for at Haugalandsrådet IPR kan nytte Haugaland Vekst IKS som sekretariat uten at det er behov for anbudsrunder. «Sekretariatsfunksjonen» er skrevet inn i avtalen. I følge advokatene i Samfunnsbedriftene (tidligere KS Bedrift) er det da en forutsetning at det er identiske representantskap i Haugaland vekst IKS og Haugalandsrådet IPR. Det er også slik at deltakelse i Haugalandsrådet er avhengig av medlemskap i Haugaland Vekst og vice versa. Dette må formaliseres gjennom en samarbeidsavtale.
- Kommunedirektører og fylkesdirektør kan ikke gis stemmerett i rådet eller i underliggende organ, dersom disse kan ta egne avgjørelser, (kommuneloven § 7-3 b). De har etter avtalen tale- og forslagsrett som i dag, men de kan t.d. ikke lenger få delegert fullmakt til å stemme når ordfører er borte. En eventuell kommunedirektør i arbeidsutvalget vil også maksimalt ha tale- og forslagsrett.
- I økonomisk innbetaling er det lagt til grunn at alle kommunene betaler inn lik «grunnsum». Grunnsummen er lik grunnsummen som kvar kommune i dag betaler til Haugaland Vekst, og erstatter denne. Det skal derfor ikke bli økte kostnader knyttet til endringene.
- Myndighet til å avgjøre bruk av «Regionrådets fond» blir lagt til Haugalandsrådet IPR.

Endret selskapsavtale for Haugaland Vekst IKS.

I utgangspunktet er det gjort tre reelle endringer i denne avtalen. Alle disse er en konsekvens av samarbeidsavtalen om Haugalandsrådet IPR:

- Alle punktene som viser til regionrådet er tatt bort, med unntak av at «sekretariatsfunksjonen» i Haugaland Vekst IKS for Haugalandsrådet IPR er skrevet inn.
- Finansieringen er endret slik at «grunnsummen» som hver kommune skal betale blir tatt bort og overført til finansiering av Haugalandsrådet IPR. Summen for hver innbygger er indeksregulert til nærmeste krone. Ellers er finansieringen «uendret», slik at innbetaling fra hver kommune, samlet til de to «selskapene», blir lik som det ville vært uten denne utskillelsen.
- Sammenhengen mellom deltakelsen i Haugalandsrådet IPR og Haugaland Vekst IKS er skrevet inn.

Endringsframlegget vises med «rød» skrift i vedlegget. Det er siden selskapsavtalen ble vedtatt i 2018 gjort sentrale lovendringer i flere lover som har innvirkning på selskapsavtalen. Representantskapet har valgt å be om en egen sak om selskapsavtalen med litt videre perspektiv, og disse endringene vil da komme inn i den nye saken senere.

Økonomi

I dag er finansieringen av Haugaland Vekst IKS satt sammen av bidrag fra kommunene, driftstilskudd fra Rogaland fylkeskommune og prosjektinntekter. Bidraget fra kommunene er satt sammen av en grunnsum og et bidrag pr. innbygger.

I saksframlegget som ligger til behandling, er det lagt til grunn at betalingen fra hver kommune vil være den samme under den nye organiseringen.

Det blir foreslått at Haugalandsrådet IPR blir finansiert gjennom et fast beløp fra hver kommune. Dette beløpet er tilnærmet likt grunnsummen kvar kommune betaler inn til Haugaland Vekst etter dagens avtale. Utgiftene til Haugalandsrådet IPR vil være betaling for sekretariattjenester, del av husleie- og kontorkostnader, samt utgiftene til selve møtene. Dei to første punktene vil gå inn i en avtale med Haugaland Vekst IKS om tjenestekjøp. Erfaringene tilsier at grunnsummen vil være stor nok til å dekke disse kostnadene.

Betalingen som baserer seg på antallet innbyggere i kommunen, som i dag er en del av innbetalingen til Haugaland Vekst, vil fremdeles gå til Haugaland Vekst IKS. Denne er i avtalen tilnærmet indeksregulert fra beløpet som står i gjeldende avtale. Det er ikke gjort endringer i hvilke faktorer de ulike kommunene skal ha i utrekningen.

Den enkelte deltakerkommune i et interkommunalt politisk råd har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av rådets forpliktelser. Til sammen utgjør andelene rådets samlede forpliktelser.

Dette

er tilsvarende som i et interkommunalt selskap (IKS).

Kommunene opprettet i forrige periode et eget «Regionrådets fond». Det ble vedtatt egne retningslinjer som kommunestyret godkjente. Det er foreslått at det blir Haugalandsrådet IPR som i fortsettelsen har vedtaksretten over dette fondet.

Kommunedirektørens konklusjon

Representantskapet i Haugaland Vekst IKS, består av ordførerne i eierkommunene. Det er representantskapet som tilrår at kommunestyret godkjenner samarbeidsavtalen om Haugalandsrådet IPR, og de nødvendige endringene i selskapsavtalen for Haugaland Vekst IKS.

Endringen medfører ikke endringer i kommunens kostnader, som vil bli lik som dagens ordning.

Avtalene gjør at selskapet og rådet har ordninger som er i samsvar med endringene i kommuneloven, samtidig som dagens praksis kan fortsette uten store endringer i forhold til i dag. Endringene gjør at det blir et tydeligere skille mellom «Haugalandsrådet», og Haugaland Vekst IKS. Haugalandsrådet skal være et politisk organ, hvor det som for så vidt kan ta opp alle saker som har et regionalt perspektiv. Haugaland Vekst IKS skal på sin side arbeide på oppdrag fra kommunene, og bidra til samhandling for å oppnå målene knyttet til verdiskaping og attraktivitet i regionen.

Arbeidet med denne saken, samt ny IKS-lov som Stortinget vedtok i juni, tilsier at det bør gjøres flere endringer i selskapsavtalen for Haugaland Vekst IKS. I denne saken er det likevel bare foreslått de endringene som må gjøres for at «Haugalandsrådet» kan starte arbeidet i 2024. I behandlingen i regionrådet og representantskapet kom det også fram et ønske om at det i tillegg var behov for å utarbeide en eierstrategi for Haugaland Vekst IKS. Det henstilles til selskapets deltakerkommuner å starte arbeidet med en felles eierstrategi for Haugaland Vekst IKS. Da er det en naturlig følge at det også kommer nye endringer i selskapsavtalen. Kommunedirektøren vil i samarbeid med de øvrige deltakerkommunene, utarbeide en eierstrategi for selskapet, og komme tilbake til kommunestyret med en egen sak om dette på et seinere tidspunkt.

Kommunedirektøren vil gjøre kommunestyret oppmerksom på at dersom et av kommunestyrene ikke godkjenner de to avtalene slik de ligger i saken, så må saken tilbake til kommunestyrene i alle deltakerkommunene.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Kommuneloven kapittel 18

Vedlegg:

23-02 Samarbeidsavtale for Haugalandrådet IPR - framlegg representantskapet

23-02 Selskapsavtale for Haugaland vekst IKS - revidert framlegg til representantskapet

23-02 Protokoll fra representantskapet i Haugaland Vekst IKS 11.08.23, etablering av IPR